

Hollolan kunnan ympäristönsuojelun valvontaohjelma 2024

Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto 6.3.2024

Lähtökohdat

Yleistä Vuosittain laadittavalla valvontaohjelmalla toteutetaan lakisääteistä valvontasuunnitelmaa. Viimeisin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2022 – 2025.

Ympäristönsuojelulaki

Valvontaohjelma on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista sekä niiden muusta säännöllisestä valvonnasta.¹

Maa-ainelaki

Valvontaviranomaisen on suoritettava tarkastus riittävän usein toiminnan seuraamiseksi. Kaikilla lupa-alueilla tulee tehdä vähintään alkutarkastus ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä sekä lopputarkastus, kun ottaminen on päätynyt tai luvan voimassaoloaika on kulunut umpeen.²

Jätelaki

Jätelain osalta suunnitelmallisen valvonnan tulee kattaa jätteen ammattimainen keräys, mahdolliset kansainväliset siirrot sekä vaarallista jätettä tuottavien toimintojen valvonta.³

Maksut Säännöllisen valvonnan maksut on kytketty valvontaohjelman olemassaoloon. Kun valvontatoimenpide on suunnitelmallinen ja valvontaohjelmassa määritetty, siitä voidaan periä maksu.⁴

Hollolassa on käytössä ympäristönsuojelun taksa ja maa-ainestaksa. Tietyistä jätelain valvontatoimenpiteistä voidaan periä maksu ympäristönsuojelutaksan mukaisesti. Ympäristönsuojeluviranomaisen päivitetty taksa tuli voimaan 1.1.2023.

Julkisuus Valvontasuunnitelma ja -ohjelma ovat julkisia asiakirjoja. Asiakirjojen valmisteluun liittyvät perusteet, kuten yksittäisten tarkastuskohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheyden suunnittelu, esitetään kyseiselle toiminnanharjoittajalle pyydettäessä.

Valvontaohjelmassa kuvataan

- 1) edellisen vuoden valvontatavoitteiden toteutuminen.
Toteumatietoja hyödynnetään ohjelmakausien suunnittelussa ja valvonnan voimavaroja koskevassa päätöksenteossa.
- 2) kuluvalle vuodelle suunnitellut tarkastukset ja muut valvontatoimet

¹ Ympäristönsuojelulaki (YSL, 527/2014) 168 §, Ympäristönsuojeluasetus (YSA, 713/2014) 30 §

² Maa-ainesasetus (926/2005) 7 §

³ Jätelaki (646/2011) 124 §

⁴ YSA perustelumuistio (ympäristöministeriö 25.8.2014), YSL 205 §

Valvonnan toteutuma vuonna 2023

Vuoden 2023 valvontaohjelma toteutti vuosille 2022 – 2025 laadittua ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa.

Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisten tarkastusten toteuma vuonna 2023 on esitetty alla olevassa taulukossa.

Toimiala	Kohteita	Suunnitellut tarkastukset	Toteutuneet tarkastukset	Vuosiraportti 2022 toimitettu luvan mukaisesti
Ympäristöluvanvaraiset				
Metsä- ja metalliteollisuus	2	-	-	1 (1 ei toiminnassa)
Energiantuotanto	2	-	-	2
Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttonesteiden varastointi ja käsittely	4	-	-	1 (kolmella toiminta päättynyt)
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineen otto	12	8	1 (+7 tehtiin pelkkä MAL tarkastus)	7
Mineraalituotteiden valmistus	6	1	1	3 (1 ei aloitettu toimintaa)
Eläinsuojat	19	5	4	9 (4 kohteessa ei toimintaa)
Liikenne	1	-	-	(ei toiminnassa)
Jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely sekä jätevesien käsittely	8	4	1	5 (3 kohteessa toimintaa ei ole aloitettu)
Muu toiminta	3	3	1	1
Rekisteröitävät toiminnot	5	2	1	0 (4 kohteella asetus ei vaadi)
Ilmoituksenvaraiset toiminnot	-	-	-	
Yhteensä	62	23	9 (+7 MAL)	
Maa-ainesluvut (MAL)	20	20	19	
Yhteensä, ympäristöluvut ym. ja maa-ainesluvut	82	43	28	

Vuonna 2023 resursseihin vaikuttivat mm. henkilöstövaihdokset ja vireillä olevat hankkeet, joihin meni odotettua enemmän työaikaa. Resurssitilanteen vuoksi ympäristölupakohteiden ja rekisteröityjen kohteiden suunnitelluista tarkastuksista (23 kpl) toteutui vain osa (9 kpl).

Osa suunnitelluista YSL valvontakohteista ovat sellaisia, joilla on myös maa-aineslupa (MAL) ja joilla tehtiin kuitenkin maa-aineslain mukainen tarkastus (7 kpl). MAL-kohteiden tarkastuksista toteutui 19 suunnitellusta 20 kohteesta. Osa MAL-kohteista oli sellaisia, joilla ei ollut YSL-luvan mukaista toimintaa (esim. murskausta) valvontavuonna.

Kohteita, joiden valvonta ei ollut toteutunut aikaisempina vuosina suunnitelmien mukaan, oli siirretty vuoden 2023 valvontakohteiksi. Tämä aiheutti valvontakohteiden lukumäärän ”ruuhkautumista”.

Valvontataulukossa on myös muutamia kohteita, joiden toimintaa ei ole aloitettu tai joilla ei ole aktiivista toimintaa ja/tai jotka odottavat esimerkiksi luvan rauettamista ja/tai lopputarkastusta ja/tai jälkitoimien hyväksymistä. Vuonna 2023 tehtiin yksi ympäristöluvan rauettamispäätös sekä poistettiin taulukosta 4 muuta kohdetta, joista 3 toiminta oli lakannut ja 1, jota ei ollut aloitettu.

Valvontasuunnitelman tavoitteena on, että ympäristöluvan mukaisen vuosiraportin tarkastamisesta mahdollisine lisätöineen (kehotus) ryhdytään perimään taksan mukainen maksu. Menettelyä ei otettu käyttöön vielä 2023, sillä toiminnanharjoittajien tasapuolista kohtelua ei olisi pystytty varmistamaan.

Jätelain valvonta

Vuonna 2023 ei toteutettu lainkaan suunnitelmallista jätelain mukaista valvontaa. Valvontasuunnitelmassa 2022 – 2025 suunnittelukauden tavoitteena on saattaa rekisteröinti- ja valvontatiedot riskiarviointeineen ajan tasalle.

Ympäristönsuojelulain mukaisissa valvontakohteissa suoritettiin myös jätelain valvontaa osana kohteen normaalia lupavalvontaa.

Muu valvonta

Suurin osa ympäristövalvontaan tulevista yhteydenotoista luokitellaan haittailmoituksiksi, joiden määrää seurataan ja joita käsitellään resurssien salliessa ja riskinarvioinnin perusteella. Osa haittailmoituksista on sellaisia, joista asiakasta kehoitetaan tekemään kirjallinen vireillepano. Viranomaisen voi myös ottaa asian vireille omasta aloitteestaan, mikäli asian luonne sitä vaatii.

Vuonna 2022 osa vanhoista vireillepanoasioista oli luokiteltu uudelleen haittailmoituksiksi.

Keskeneräisten vireillepanoasioiden määrät vireilletulovuoden mukaan (tilanne 31.12.2023):

Vireilletulovuosi	Keskeneräisiä hallintoasioita ko. vuodelta
2016 tai aiemmin	1
2017	0
2018	0
2019	2
2020	3
2021	1
2022	3
2023	1
Keskeneräisiä hallintovireillepanoja	11

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on ratkaisupakko kirjallisten vireillepanojen ja omassa valvonnassa esille tulleiden selvien rikkomusten osalta. Tällaisia valvonta-asioita katsottiin olevan vireillä vuoden 2023 lopussa 11 eri tapausta.

Vireillepanoasioiden ratkaisemisen osalta ei ole asetettu tavoitteita, joten toteuman arviointiakaan ei tehdä. Hallintoasioiden käsittelyä koskee viivytyksettömyyden vaatimus. Ympäristöviranhaltijan on noudatettava vaatimusta virkavastuunsa nojalla. Usean vuoden, jopa yli viiden vuoden, käsittelyaikoja ei voida pitää hyväksyttävänä.

Hollolan ympäristönsuojelun suunnitelma vuoden 2024 valvontatoimenpiteiksi

Vuoden 2024 aikana tehtävien ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen sekä maa-aineslupakohteiden suunnitelma on esitetty alla olevassa taulukossa.

Vuoteen 2023 verrattuna ympäristönsuojelulain mukaisia valvontakohteita on poistettu 5 kpl ja tullut lisää 2 kpl. Yksi kohde on siirretty eri otsikon alle. Yhteislupakohteiden (MAL + YSL luvat) osalta on muutettu kirjaamistapaa siten, että ensisijaisesti kohteella suunnitellaan tehtävän MAL -tarkastus, koska monella kohteella ei ole joka vuosi YSL-luvan mukaista toimintaa merkittävästi. Tällaisella kohteella YSL-luvan mukainen tarkastus tehdään, mikäli siellä on kyseistä toimintaa tarkastushetkellä ja se on suunnitellun valvontavälin kannalta tarpeen.

Toimiala	Kohteiden lukumäärä *	Tarkastusvuorossa alustavasti 2024
Ympäristöluvanvaraiset		
Metsä- ja metalliteollisuus	2	-
Energiantuotanto	2	1
Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttonesteiden varastointi ja käsittely	2	-
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	12	1
Mineraalituotteiden valmistus	6	1
Eläinsuojat	18	3
Liikenne	1	1
Jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely sekä jätevesien käsittely	9	4
Muu toiminta	2	2
Rekisteröitävät toiminnot	5	2
Ilmoituksenvaraiset toiminnot	0	-
Yhteensä, ympäristöluvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröidyt kohteet	59	15
Maa-ainesluvut	22	22
Yhteensä	81	37

* Kohteiden lukumäärä sisältää myös ne päätyneet toiminnot, joiden lopettamistoimenpiteitä ei ole vielä viety loppuun (tilanne 31.12.2023)

Ympäristölupakohteiden sekä ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonta

Valvontaluokkien mukaisten tarkastusvälien perusteella ympäristöluvanvaraisiin kohteisiin tulisi tehdä 15 tarkastusta vuonna 2024. Ne kohteet, joille oli suunniteltu tarkastus vuodelle 2023, mutta jotka eivät toteutuneet, on siirretty vuodelle 2024. Toteutuksessa etusijalle asetetaan kohteet, joita mahdollisesti koskee jokin seuraavan kaltaisista tilanteista:

- vuosiraportoinnissa ja/tai ilmoitusmenettelyssä (esim. poikkeukselliset tilanteet) on puutteita
- kohteesta on tehty haittailmoituksia
- kohde sijaitsee pohjavesialueella ja sen riskinarviointiluokka on I tai II

Vuonna 2024 tavoitteena on, että valvontaruuhkaa saadaan puretuksi ja että sellaisia kohteita, jotka odottavat luvan rauettamista, saadaan käsiteltyä rauettamiseen asti.

Maa-aineslupakohteiden valvonta

Lähtökohtaisesti maa-ainesalueet tarkastetaan vuosittain. Hollolassa on valvottavia maa-aineslupakohteita, jolla on lainvoimainen lupa, on yhteensä 22 kpl, joista viisi (5) on ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisia yhteislupia (tilanne 15.2.2024). Kohteita, joissa toiminta ei ole vielä käynnistynyt tai kohteessa ei ole tehty uuden luvan mukaista aloitustarkastusta, on 5 kpl.

Koska kohteet tarkastetaan usein, tarkastuksissa voidaan tarvittaessa keskittyä tiettyyn teemaan. Vuoden 2024 tarkastusten osalta ei toistaiseksi ole tarvetta erityisille painotuksille.

Yleisesti ottaen tarkastetaan, että lupakohteissa noudatetaan ottamissuunnitelmaa ja päätöksessä asetettuja ehtoja sekä maa-aineslaissa asetettuja rajoituksia. Ottoalueen etenemä selvitetään.

Jätelain valvonta

Valvontasuunnitelmassa 2022 – 2025 jätelain mukaiset valvonnan tavoitteet on osin määritelty uudelleen. Vuonna 2023 jätelain valvontaa suoritetaan osana muuta säännöllistä valvontaa sekä haittailmoitusten ja toimenpidepyyntöjen perusteella.

Muu valvonta Vireillepanoasioiden ratkaisemisen osalta ei ole asetettu tavoitteita eikä osoitettu resursseja.

Hallintopakko- ja muiden valvonta-asioiden valvontaa tehdään ilmoitusten, työtilanteen, resurssien ja työnjohdon ohjauksen mukaan.

Lisätietoja: www.hollola.fi